Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го БЕРЕЗНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 2, 1955. No. 40. VOL. LXII.

КОНҐРЕС ПРОТИ ДОДАТКОВОЇ ПЛАТНІ ДЛЯ СВОЇХ ЧЛЕНІВ

Вашинґтон. — Обидві палати Конґресу погодилися на цьому, щоб підвищити платні членам Конґресу на 50 відсотків дотеперішньої платні, але щоб члени Конґресу не діставали „екстра" платні в висоті 1,250 долярів річно на свої видатки, яка то сума була б звільнена від оподаткування. Сенат негайно прийняв законопроєкт в цій справі, згідно з яким всі члени Конґресу діставатимуть річно по 22,500 долярів (досі їхня платня виносила 15,000 долярів річно). Цей закон має обов'язувати від 1 березня цього року. В цьому законопроєкті збільшується платню всім федеральним суддям і прокураторам та провідникам обох Палат Конґресу — спікерові Палати Репрезентантів і віце-президентові, який є провідником Сенату. Це порозуміння щодо платні запало на конференції представників обох палат Конґресу, бо Сенат відкинув, був давніший законопроєкт про те, щоб члени Конґресу діставали ще по 1,250 долярів річно на видатки, від яких не платили б податків. Палата Репрезентантів має ще прийняти цей змінений законопроєкт, щоб його міг підписати президент Айзенгавер, і щоб він міг стати законом. На цій спільній конференції представників обох палат відкинено також поправку, щоб члени Конґресу могли на кошти уряду шість разів в році їздити з Вашинґтону до своїх місць замешкання. Досі члени Конґресву могли тільки раз відбути безплатну подорож до своїх місць замешкання. Члени Конґресу дістають по 20 центів за милю на відбуття подорожі до Вашинґтону і з Вашинґтону до свого місця замешкання. Гадають що Палата Репрезентантів ухвалила цей законопроєкт першого березня і тоді зможе його підписати президент .

Без Айзенгавера республіканці програли б вибори в 1956 році

Вашинґтон. — Голова Республіканського Сенатського Виборчого Комітету сенатор Беррі М. Голдвотер заявив на телевізійній програмі NBC „Зустріч із пресою", що республіканці не виграють виборів у 1956 році, якщо кандидатом на президента не буде теперішній президент Айзенгавер. Президент Айзенгавер, — сказав він, — зможе виграти вибори в найближчому році навіть тоді, коли його не буде підтримувати сенатор Джозеф МекКарті, Але МекКарті підтримає кожного кандидата, якого виставить Республіканська Партія (Сенатор Голдвотер належить до найближчих приятелів сенатора МекКарті, і гаряче противився тому, щоб йому ухвалювали догану). Голдвотер заявив, що Айзенгавер — „це очевидний республіканський кандидат на президента в 1956 році". Та коли б Айзенгавер таки не захотів кандидувати, то він не має найменшого поняття, кого тоді республіканці виставлять кандидатом на президента.

Найвищий Суд знову відкинув апеляцію 13-ох комуністів

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА вже другий раз відкинув апеляцію 13-х комуністичних провідників, які засуджені за те, що змагали силою скинути теперішню владу ЗДА. Всі ті засуджені вже відсиджують кару в'язниці, але тепер вони внесли відклик до Найвищого Суду ЗДА про уневажнення їхнього засуду і переведення нової розправи, бо їх засуджено на основі свідчення Гарві Матусова, який тепер заявляє під присягою, що всі його давніші зізнання були неправдиві. Суд над цими комуністами відбувся ще в 1953 році. Найвищий Суд не подав причини, чому відкинув просьбу засуджених комуністів на переведення нової розправи. Матусова переслуховують тепер конґресові комісії, на яких він під присягою заявляє, що всі його давніші обвинувачення комуністів були неправдиві. Сам Матусов був давніше членом комуністичної партії, пізніше виступив із неї і був свідком на процесах проти комуністів, а тепер знову їх боронить, кажучи, що всі його давніші зізнання неправдиві.

Кошти прожитку не змінюються

Вашинґтон. — Бюро Статистики Праці повідомляє, що в місяці січні в загальному кошти прожитку в ЗДА не змінилися, і стояли на тому самому рівні, що в грудні 1954 року, тобто їх індекс становив 114.3 (За 100 взято ціни в роках 1947-1949). В січні, порівнюючи з груднем 1954 року, ціни на харчі, комірне, опал, транспорт, лікарську опіку і розваги дещо зросли, але зате зменшилися на одежу та домашнє влаштування. Таким чином у загальному кошти прожитку залишилися при тому самому індексі 114.3. Статистичне Бюро повідомляє, що в січні цього року пересічна тижнева платня робітника, який має три особи на утриманні становила 68.41 доляра, і 61.15 доляра робітника, який не мав нікого на утриманні.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** відвідав наприкінці тижня свою фарму в Геттисбурґу, Па., де добирав фарбу на малювання своєї стодоли. Після наради з дружиною він вибрав сіро-зелену пастель.

● **Віце-президент** Ричард М. Ніксон у своїй подорожі „доброї волі" прибув до Сан Хуану в Порто Ріко, де його привітали сальвою з 19 гармат. На летовищі віце-президента зустріли губернатор Луїс Муньоз Марін із дружиною, члени кабінету, найвищого суду і комітет із порторіканської леґіслятури. Після того панство Ніксони були на обіді в губернатора, а пізніше віце-президент виголосив промову до законодатної асамблеї.

● **Представник корпорації** Дженерал Моторс заявив, що і фірмі і робітникам оплатилося те порозуміння, яке вони уклали п'ять років тому, навесні 1950 року. Впродовж цього часу не було більших страйків, і завдяки цьому робітники втратили тільки 33 хвилини праці за цілий рік.

● **Голова військової академії** генерал Марк В. Кларк, промовляючи в Протестантській Єпископальній Церкві св. Томи в Ню Йорку, заявив, що президент Айзенгавер добре зробив, наказавши боронити Формозу від комуністів. „Коли комуністи бачать слабість, то зараз стараються її використати", сказав генерал Кларк. Він підкреслив ролю, яку виконують військові академії для оборони країни і з похвалою висловився про військових капелянів за їхню службу в армії ЗДА.

● **Сенатор Ричард Б. Расселл** заявив журналістам, що в ділянці розвитку керованих стрілен ЗДА випереджають СССР. На засіданні Сенатської Комісії Збройних Сил він довідався, що кероване стрільно ЗДА, яке називається „Атляс", може „вистрілювати" водневу бомбу на віддаль 5,000 миль із швидкістю 10,000 миль на годину.

● **Уряд Публічного Здоров'я** ЗДА повідомляє, що в багатьох місцевостях на Середньому Заході і Сході ЗДА вибухла пошесть інфлюенси (ґрипи) „В".

СЕКРЕТАР СКАРБНИЦІ ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

Секретар скарбниці Джордж М. Гомфрі (зліва) конферує у Вашинґтоні зі сенаторами Г. Ф. Бирдом, головою сенатської фінансової Комісії, та сен. Вільямсом, перед своїм свідченням в справі пропонованого зменшення податків на $ 20 від особи. Секретар Гомфрі у своїх свідченнях назвав пропозицію „несправедливою і безвідповідальною".

Президент закликає підтримувати Червоний Хрест

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер з нагоди започаткування збірки на Американський Червоний Хрест видав заклик до всіх американців підтримувати цю добродійну інституцію, щоб вона могла в цьому році здійснити свою програму: збільшити число своїх членів до 30-ох мільйонів та зібрати на свої цілі 85 мільйонів. Промову президента сфільмовано і взято на платівку, щоб можна було її поширити по всій країні. Президент заявив у своїй промові, що Управа АЧХ поставила собі трохи занизьку ціль, бо при кінці місяця березня всі американські громадяни повинні бути членами Американського Червоного Хреста. Президент промовляв із свого бюра в Білому Домі в присутності шістьох хлопців і стільки дівчаток з району столиці. В цій групі дітей була і одна дитина негритянського походження. Президент заявив, що взяв собі до товариства під час цієї церемонії ці малі діти, бо вони будуть пізніше „нашими провідниками, і вони є нашою надією на майбутнє".

ЗДА протиставляться совєтській „культурній пропаґанді"

Вашинґтон. — З Вашинґтону повідомляють, що ЗДА починають контрнаступ проти совєтської „культурної пропаґанди". Минулого року Конґрес ухвалив п'ять мільйонів долярів на цю ціль, і тепер накращі танцюристи, драматичні актори, музичні ансамблі зможуть виїхати закордон, щоб показати населенню вільних держав найкращі осяги ЗДА в різних ділянках мистецтва. Такого численного виїзду американських мистців ще досі не було. Вже цього літа Симфонічна Оркестра, перша з американських оркестр, NBC, виїде в турне до Японії, Кореї, Формози, Філіппін і Гонґ Конґу. Нюйоркська Філармонія виїде влітку до Единбурґу в Англії на Музичний Фестиваль, а після того відбуде турне по вільних країнах Европи. Американський Крайовий Балетний Театр разом із Симфонічною Оркестрою виїде до країн Латинської Америки. Частина Филаделфійської Оркестри показуватиме свої осяги в країнах Середнього Сходу, Індії і Пакістану. Державний департамент веде переговори в цій справі з деякими вище названими інституціями, щоб зреалізувати ці поїздки.

Домагаються відкликати визнання СССР та його сателітів

Вашинґтон. — Комітет Прихильників Нашої Закордонної Політики закликає уряд ЗДА відкликати визнання СССР та всіх його сателітів і виключити всі комуністичні держави з організації Об'єднаних Націй. Комітет домагається внести до Американської Конституції таку поправку, щоб ані чартер Об'єднаних Націй, ані інші договори не могли її замінити. „Найбільшою перешкодою для вільного світу — сказано в заяві цього Комітету, — є існування комуністичної диктатури та її світових аґенцій. Тому то нашою ціллю повинно бути зневтралізування, ізолювання, зредукування та дійсне виключення комуністичної сили". Далі в цій заяві підкреслюється, що Комітет не є прихильником запобіжної війни, але „наші вороги повинні знати, що ми не побоїмося війни, якщо сили Кремлю змусять вибирати між війною і комуністичним поневоленням".

Акція в справі придбання Українського Стадіону в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Українське громадянство метрополії має нову конструктивну атракцію: справу закупна площі на Український Стадіон. В цій справі оформлено вже Ініціятивний Комітет корпорації „Український Стадіон", закладовим капіталом якої має бути 60,000 долярів, розділених на 2,100 уділів (шерів) по 25 долярів. Комітет уже намітив і веде переговори в справі закупна відповідної площі, положеної на Флашинґу, недалеко летовища Ля Ґвардія. Площа має 900 стіп довжини та 200 стіп ширини (майже три акри) і має служити не тільки українським спортовцям, але й громаді для імпрез під вільним небом, зокрема для пікніків, здвигів і т. п. Кошти закупу площі виносили б коло 50,000 долярів, і на ту ціль вже ведеться інтенсивна збірка фондів продажом шерів. Згідно з інформаціями, до минулої суботи вже продано шерів приблизно на 10,00 долярів.

Появилось друге видання „Юкрейнієн Артс Бук"

Ню Йорк. — На бенкеті для вшанування видатних спортовців українського походження, влаштованому минулої суботи старанням Ліґи Молоді, голова Ліґи п. М. Соломон з Йонґставну, Огайо, повідомив, що вже появилось і є в продажу друге видання англомовної книжки „Українське Мистецтво". Перше видання в цілості розійшлось, при чому багато примірників вислано коштом Ліґи в подарунок важливим установам та видатним особам. Книжка коштує 5 долярів, а в люксусовій оправі на пів доляра більше,

АНГЛІЙСЬКИЙ АТОМОВИЙ УЧЕНИЙ ПРАЦЮЄ ДЛЯ СОВЄТІВ

Москва. — Проф. Бруно Понтекорво, натуралізований англієць італійського походження, який щез із Англії в 1950-му році, оприлюднив на сторінках „Правди" і „Ізвєстій" статтю з признанням, що він добровільно переїхав був 5 рорків тому до СССР, прохаючи „політичного асилю", і працює у московському Фізичному Інституті при Академії Наук, досліджуючи далі розбивання атомів. Бруно Понтекорво працював в Гарвелі, англійському центрі наукових дослідів над атомовою енерґією, і приятелював із Фуксом, іншим ученим, що виявився потім совєтським шпиґуном. 2 вересня 1950 р. він щез у столиці Фінляндії Гельсинках разом із своєю дружиною і трьома дітьми. Тайна його зникнення не була ніколи в подробицях оприлюднена, але англійські чинники безпеки не мали сумніву, що Понтекорво втік до СССР, хоч існувала теж теорія, що большевики схопили його. Тепер пишеться, що авто совєтської амбасади в Гельсинках завезло Понтекорва і всю його родину до порту, де вони всіли на совєтський корабель. Сам Понтекорво твердить тепер, що в 1950-му році „атмосфера в Англії була така гнітуча, що я не мав чим дихати" й тому він втік до країни „правдивої демократії". Англію він називає поліційною державою та взагалі вся його стаття вдержана в тоні і стилі звичайних комуністичних аґіток. Він насміхається з американського професора Рабі, що ніби то в 1949 році впевняв його, що Совєти не зможуть виробляти атомову бомбу. Згідно з офіційною совєтською лінією, Понтекарво пропонує тепер знищити всі атомові запаси. Водночас Понтекорво лається на Америку, НАТО, Паризький договір і всіх західніх „паліїв війни".

У Москві гостра харчова криза

Москва. — Брак харчів спричинив подорожчання їх вдвоє і втроє на так званих колгоспних базарах, — твердить фахівець совєтських справ в „Н. Й. Таймсі", Гаррі Шворц. Покликаючись на кореспондента названого часопису з Москви Денісля, він подає такі конкретні ціни: 1 кіло (2,2 фунти) волового м'яса у державній крамниці коштує 3,10 — 12,60 рубля; на колгоспному базарі можна дістати його, простоявши в довгій черзі по 28-30 рублів за кіло. Офіційно баранина коштує 9 до 14 рублів, за кіло, а на колгоспному базарі — 23-25. Картопля продається за офіційною ціною по 60 коп. за кіло, але це фікція, бо дістати її можна тільки на колгоспному ринку по 1,5-2 рубля. Літра молока коштує в державному склепі 2,90 рубля, а на вільному ринку 4,50. У приблизно тій самій пропорції стоять офіційні і фактичні ціни на всі інші харчові продукти, як борошно, масло, яйця, ярина і т. д. Перед харчовими крамницями стоять знову безконечні черги. Передовий американський щоденник підкреслює, що коли така недостача харчів є у самій Москві, що була завжди найбільш упривілейована в постачанні харчів з усіх кінців совєтської імперії, то в інших містах панує напевно ще гірша біда. Зазначається також, що коли така харчова скрута настала в лютому, то весною і літом, перед жнивами, вона зростатиме і може перетворитись в нову голодову катастрофу, всупереч усім п'ятирічкам і головокружним цифрам, що ними орудує Нікіта Хрущов.

В СССР відбулась ще одна комедія виборів

Москва. — В останню неділю з 16-ти совєтських „республік" в одинадцятьох відбулись вибори до Верховних Совєтів, обласних і міських Совєтів. „Вибори" відбулися у Російській Соціялістичній Федеративній Совєтській Республіці, Українській ССРеспубліці, Білоруській, Узбецькій, Грузинській, Латвійській, Молдавській, Литовській, Таджицькій, Туркменській і Естонській. В інших 5-ох „республіках" вони відбудуться найближчої неділі. Як звичайно, всюди була тільки одна виборча листа комуністів і „безпартійних", призначена згори Політбюром, і — як звичайно — всюди проявлявся величезний „ентузіязм" виборців, що масово сунули до виборчих урн, гнані страхом перед доносами, що вони саботують „священний обов'язок". Москва й усі більші міста Совєтського Союзу були удекоровані прапорами і транспарентами. У самій Москві влаштовано 1,795 „виборчих" домівок. Комсомол й інші комуністичні організації влаштовували походи по місті, які мали підкреслювати „ентузіязм народу".

В Анкарі радять три балканські держави

Анкара. — У столиці Туреччини, Анкарі, розпочалась чотириденна конференція 3-х міністрів закордонних справ держав Балканського пакту: Туреччини, Греції і Юґославії. Впродовж останніх шести місяців, відколи ці держави підписали Балканський пакт, виявились між ними дисонанси, що для їх усунення треба було відбути оцю нову нараду. Між Туреччиною і Грецією взаємини напружились в зв'язку з справою Кипру, бо греки настоюють в Об'єднаних Націях на прилучення цього острова до Греції, а Туреччина рішуче противиться цьому, боронячи становище численної турецької меншини на Кипрі. Між Туреччиною і Грецією, з одного боку, та Юґославією, з другого, панує неясна ситуація, бо Юґославія рішуче відмовилась від співпраці з НАТО, до якого належать названі дві інші держави. Думають, що політичні непорозуміння будуть злагіднені, коли затісняться культурницькі й економічні взаємини.

ООЧСУ підтримує політичну акцію УКК

Ню Йорк. — На закінчення 8-го з'їзду Організації Оборони Чотирьох Свобід України, що відбувся минулої суботи і неділі, ухвалено низку резолюцій, одною з яких підтримується політичну акцію Українського Конґресового Комітету та одобрюється становище представника ООЧСУ в УКК в поодиноких справах. У доповненні до вчорашнього повідомлення про з'їзд треба додати, що п. Д. Галичин передав посвячений в рямках з'їзду національний прапор організації не безпосередньо голові ООЧСУ проф. І. Вовчукові, але почесному голові інж. Є. Ляховичеві, який опісля, з відповідним словом, вручив цей прапор проф. І. Вовчукові.

Д-р М. Сіменович — новий меценат Дому Культури НТШ

Ню Йорк. — З канцелярії АВ НТШ інформують, що д-р Мирослав Сіменович, відомий наш лікар і громадянин з Шикаґо, 16-го лютого з нагоди своїх 70-річних уродин, переслав на Дім Української Культури в Ню Йорку щедру пожертву — 1,000 долярів. В листі до НТШ д-р Сіменович радить іншим лікарям не чекати аж на свої 70-ті уродини, а надсилати свої пожертви в молодшому віці.

ПРИЗНАЧЕНО НОВИХ ДОСТОЙНИКІВ В СССР

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ Є ТЕПЕР 5 „ПЕРШИХ ВІЦЕПРЕМ'ЄРІВ" І 8 ЗВИЧАЙНИХ ВІЦЕПРЕМ'ЄРІВ

Москва. — Декретом президії Верховного Совєту підвищено трьох віце-прем'єрів до ступня перших віце-прем'єрів та призначено ще 4-ох нових звичайних віце-прем'єрів. Підвищеними у ступнях стали Анастасій І. Мікоян, Михаїл Первукін і Максім Сабуров. Крім того віце-прем'єрами призначено ген. полк. Завеньягіна, В. А. Кучеренка, Павла Лобанова і ген. поручн. Михаїла Хрунічева. Після отих призначень теперішня совєтська рада міністрів виглядає так: Булґанін — прем'єр, Молотов, Каґановіч, Мікоян, Сабулов і Первукін — перші віце-прем'єри. Малишев, Косиґін, Тевосіян, Маленков, Завеньягін, Кучеренко, Лобанов і Хрунічев — віце-прем'єри. Далі є ще 49 міністрів. Партійний провід виглядає так: Хрущов — перший секретар. Президія Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу представляється так: Хрущов, Булґанін, Молотов, Ворошилов, Каґановіч, Первукін, Сабуров, Мікоян і Маленков. У перших коментарях на тему нових півищень і призначень звертається увагу на такі подробиці: підвищенням до ступня перших віце-прем'єрів Мікояна, Сабурова й Первукіна, які мали марку „людей Маленкова" — нагороджено їх за те, що вони відпекались Маленкова і з легким серцем погодилися на його деґрадацію. З новопризначених достойників найцікавішою фіґурою буцім то є ґенерал - полковник Завеньягін, колишній заступник міністерства внутрішніх справ, себто насправді ославленої совєтської тайної поліції, й колишній директор Магнітогорська. Він очолює ніби то міністерство середнього промислу, але під цією скромною назвою скривається вся продукція атомової зброї включно з дослідними атомовими лябораторіями. У цих призначеннях цікаво теж, те, що роблючи трьох нових віце-прем'єрів не зараховано до них Маленкова, а просто залишено його на розмірно нижчому ступні одного з восьми заступників голови ради міністрів. Мікоян, якого тепер підвищено, але який місяць тому був здеґрадований з становища міністра легкого промислу, має буцім то займатися виключно налагоджуванням торговельних взаємин з закордоном.

Італії загрожує урядова криза

Рим. — Гостра небезпека кризи італійського уряду покищо минулася, але її причини ще не усунено. Йде про спір між ліберальною і правосоціялістичною партіями, членами урядової коаліції, у справі земельної реформи. Ліберали вважають, що треба негайно „розморозити" устійнені урядово ціни за оренду ґрунтів, а соціялісти погоджуються на ревізію орендної ціни ступнево, впродовж 12-ти років. Ліберали загрозили відкликанням своїх міністрів з уряду Шельби, який тоді втратив би більшість у парляменті і мусів би податись до димісії. Тимчасово керівництво ліберальної партії погодилось на дальшу участь в уряді, знехтувавши вимогу своєї лівиці. Однак, небезпека кризи існуватиме доти, поки причина спору не буде меріторично вирішена за згодою обох названих партій. Прем'єр Шельба і міністер закордонних справ Гетано Мартіно вибираються в березні або квітні до Вашинґтону, і центрові партії, на яких спирається теперішній уряд Італії, не хочуть шкодити державному престижеві і валити той уряд, який дістав запрошення від американського уряду.

Франко потверджує, що Еспанія буде монархією

Мадрид. — Генерал Франсіско Франко, голова еспанської держави, заявив, що монархія є единою придатною для Еспанії формою правління. Проте ген. Франко відкидає концепцію конституційної монархії, яка — мовляв — не склала іспиту за Альфонса XIII, не зважаючи на високі персональні кваліфікації цього монарха. На думку Франка, еспанська монархія може спиратися тільки на авторитарній системі, встановленій після здавлення комуністичного режиму націоналістичним повстанням. Генерал Франко не назвав майбутнього монарха, але згадав про династію Борбонів. Є публічною тайною, що генерал Франко вважає своїм наступником, як голову еспанської держави теперішнього 17-річного Хуана Карльоса, який вчиться тепер в еспанській військовій академії. Часописи повідомляють, що деякі римо - католицькі впливові кола, у проводі яких стоїть кардинал Педро Сеґура, архиепископ Севіллі, підтримують кандидатуру князя Ксавієра з династії Бурмон-Парми, що має також претенсії на еспанський престол.

У СВІТІ

● **В Австралії** евакуйовано коло 10,000 осіб з провінції Нова Південна Валія, залитої повінню. Загалом втратило дах над головою коло 50,000 людей. Коло 50 осіб згинуло в бурхливих водах, а про кількасот інших нема ніякої вістки. Повінь охопила близько 100,000 квадратових миль і коло 50 різних місцевостей. Піхотні частини армії, фльота й летунство беруть участь в ратунковій акції. Нещастя збільшує небезпека вибуху заразливих недуг.

● **Об'єднані Нації** хочуть приманити більше відвідувачів і приготовляють для них не тільки півгодинні інформаційні доповіді про ОН, їх структуру і працю, але й 20-хвилинні фільми для розваги. Персонал ОН, призначений для приймання відвідувачів, збільшено настільки, щоб щоденно скляну палату Об'єднаних Націй при 1-ій Евеню в Ню Йорку могли відвідувати 1,000 до 3,500 осіб.

● **В англійському** парляменті група консервативних послів запропонувала законопроєкт про заборону пресі оголошувати дані про заповіти (тестаменти), особливо грошові їх подробиці. Не вільно буде подавати, скільке покійник залишив готівки і кому їх призначив. Можна буде інформувати публічно тільки про виконавця тестаменту і запис на добродійну ціль, якщо дана установа погодиться на це. За оприлюднювання подробиць тестаменту законопроєкт передбачає першу кару 100 англ. фунтів (280 дол.), аж до 4-ох місяців в'язниці.

● **П'єр Мендес-Франс**, недавній прем'єр Франції, після 8-місячного урядування, виїхав із дружиною на відпочинок до Швайцарії. Президент Франції Коті віддав їм до розпорядження свій державний літак і послав пані Мендес-Франс на летовище китицю квітів. Пані Франс — як писали часописи — не була вдоволена з того, що її чоловік був прем'єром, бо мовляв — його ніколи не було дома.

● **Генерал Джан Голл**, головний командант американських збройних сил на Далекому Сході, наступник генералів Мек Артура, Риджвея і Марка Кларка, матиме в травні цього року 60 років і тому 30 квітня відходить у стан спочинку. Генерал, мало відомий широкій публіці, має за собою блискучу військову кар'єру. Він виявив свою рішучість м. ін., випустивши на волю 22,000 полонених неповоротців, всупереч усім погрозам комуністів.

● **У Римі відкрито міст** імени Марконія. За часів староримського історика Горація над Тибром був тільки один міст, — цей найновіший буде якраз 20-ий. Вдова славетного винагідника бездротового телеґрафу, княжна Марконі, і їх донька перетяли стрічку, офіційно відкриваючи рух по новому величавому мості.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„НАЙБЛИЖЧИЙ СУСІД КОЖНОГО"

„Найближчим сусідом кожного" звикли тут називати Американський Червоний Хрест, що саме в цьому місяці, березні, веде свою кампанію за збіркою фондів. Це велика правда: Червоний Хрест це справді найближчий і — головно — найвірніший сусід кожного з нас в найтяжчих хвилинах нашого життя. Всюди там, де є нещастя і де потрібно допомоги, там завжди є Червоний Хрест з його допоміжною рукою. Чи це стихійне нещастя, як повені, землетруси, чи це пожежі, війни чи пошесті, чи ці нещастя масові чи обмежені, Червоний Хрест є завжди тим „найближчим сусідом", що приходить з моральною і матеріяльною допомогою кожному, без уваги на барву його шкіри, на його релігійні чи політичні переконання. Знак Червоного Хреста є впродовж багатьох років знаком надії та полегші. Його знають у всьому світі і респектують навіть в джунґлях.

У березні, як згадано, Американський Червоний Хрест переводить свою кампанію за збіркою фондів. Метою кампанії — зібрати 85 мільйонів долярів, призначених на такі цілі Червоного Хреста, як санітарна опіка над вояками та ветеранами, постачання і маґазинування крови для шпиталів, вишкіл фахового санітарного персоналу і, головно, допомогова готовість на випадок нещасть, яких ніхто не може передбачити. Упродовж березня на вулицях міст, в театрах та інших розваґових льокалях, біля церков, шкіл, у крамницях та в усіх інших публічних місцях стоятимуть із збірковими пушками не тільки червонохресні працівники, але й представники всіх верств суспільности, очікуючи вашої пожертви на благородні червонохресні цілі. Тих цілей стільки, скільки є в житті нещасть, що потребують допомоги.

Недавно світова преса принесла кілька вісток про відзначеного нагородою Нобеля лікаря-філософа д-ра Альберта Швайцера, який покинув свою рідну Альзацію і більшу частину з 80 років свого життя віддав веденню лікарні в глухих африканських джунґлях. Він і видвигнув концепцію т. зв. „шанобливости життя", на тему якої дав представникам світової преси окреме інтерв'ю. Д-р Швайцер твердить, що такі справи, як солідне виконування своїх щоденних обов'язків, опіка родиною, респектування законів, усе це „дуже добре", але, крім цих обов'язків, „ви повинні зробити ще дещо і для свого ближнього" — твердив д-р Швайцер, додаючи: „хоч би це мала бути тільки дрібниця, але *зробіть щось для тих, що потребують допомоги*, зробіть щось, за що вам не заплатять, але що є вашим привілеєм зробити . . ." Це є принцип „шанобливости життя", що є основою і змістом діяльности Червоного Хреста. Цей принцип, що бодай частинно змиває з обличчя сьогоднішнього людства бруд ненависти, захланности та всіх головних гріхів, піднесених до чеснот та життьових цілей комуністичною системою, повинен кожний з нас пам'ятати і щось для нього зробити бодай протягом одного місяця березня, коли Червоний Хрест веде свою збіркову кампанію.

З приємністю треба ствердити, що наша американсько-українська спільнота, крім пожертв на свої спеціяльні харитативні цілі, включається кожночасно і в загальну кампанію Червоного Хреста, в якому українські жінки мають свій окремий відділ. Зокрема, велика участь українців в акціях Червоного Хреста здобула собі офіціяльні признання під час війни. Цей наш добрий „рекорд" ми повинні не тільки зберегти, але й збільшити упродовж цьогорічної кампанії. На іншому місці друкуємо заклик Українського Відділу Американського Червоного Хреста в цій справі. Побажано було б, щоб цей відділ міг якнайкраще зарепрезентувати в цій кампанії свою українську назву, хоч і йде тут не про „рекорд" і не про хвальбу, але про цей саме принцип „шанобливости життя", про те, щоб зробити щось для свого ближнього без заплати і без слави, але з нашого серця, з нашого людського обов'язку, з нашого привілею, що ми можемо щось зробити без заплати і без подяки.

Жертвуючи на Червоний Хрест, ми жертвуємо не тільки для ближнього, але й для себе самих. Жертвуємо для своєї совісти, для свого самопочуття та з вдячности, що можемо жертвувати. Але рівночасно жертвуємо і з тією свідомістю, що Червоний Хрест є і нашим особистим „найближчим сусідом", що на випадок будь-якого нещастя, він буде біля нас і з нами. Сьогодні через Червоний Хрест ми допомагаємо іншим, а завтра самі можемо тієї допомоги потребувати, і знаємо, що її дістанемо. Тож жертвуймо, жертвуймо щедро!

НАЦІОНАЛІЗМ САТЕЛІТІВ І ПОСЛУХ МОСКВІ

З нагоди Московської конференції СССР і його сателітів з 29-го листопада м. р., яку названо „конференцією з конечности" (бо всі некомуністичні країни відмовились туди приїхати) — появилась була вістка у пресі, що делеґати Чехословаччини й Польщі делікатно, віч-на-віч з Молотовим, старалися підірвати довір'я совєтського уряду до німецьких комуністів, чи радше до духа східньо - німецької армії. Коли, у відповідь на загрозу створення у Західній Німеччині нової армії, совєтські стратеги висунули концепцію поставити у Східній Німеччині сильну армію під командуванням, що безпосередньо підлягало б політичним комісарам і совєтському штабові, та створити для всіх сателітних армій включно з совєтською і східньо-німецькою один головний штаб, то чехи й поляки поставились до тієї концепції дуже стримано. Можна легко догадатись, що саме вони при цьому думали: тісна кооперація комуністичних урядів — це одна річ, а мати під своїм боком нову німецьку армію, в якій комуністичний елемент становитиме маленький відсоток, — це щось зовсім інше.

Чехам і полякам байдуже, чи на їх кордонах стоять білі чи червоні німецькі війська. Вони знають, що поки ті війська залежать від Москви, Польща й Чехія не мають ще чого боятися, будучи під опікою „старшого брата". Але це тільки „покищо", бо не є виключена якась вища політична комбінація, яка продиктує Москві продати німцям чеські Судети чи частину Моравії і Шлеську, себто провінції, колись густо заселені німцями. Те саме в ще більшій мірі стосується т. зв. „відзисканих земель" Польщі: цілого Шлеську й пруської приморської смуги із портом Щецін (Штеттін). А коли б захиталась совєтська влада, тоді ті ніби-комуністичні армії буквально „на протязі ночі" стануть національними арміями, носіями й реалізаторами націоналістичних ідей. Словом, чехи і поляки ставляться до справи сильної червоної армії у Східній Німеччині так само, як українці до комуністичної армії в Польщі: ця нинішня „льояльна" до ялтинських постанов польська армія, підпорядкована фактично „польському" маршалові Рокосовському, на випадок війни і провалу большевизму — „на протязі ночі" обернеться в націоналістичну, або бодай залишиться, як стрижень націоналістичної армії, і відразу ж стане смертельною загрозою для Західньої України, яка не має своїх окремих червоних військових формацій. Раз-у-раз читаємо, що Москва не може редукувати свого військового бюджету також тому, що вона примушена втримувати сильні армії в сателітних країнах, де не тільки настрої має ворожі Москві, але й грозить бунт за прикладом югославського Тіта.

Ще яскравіше проявляється єтичність і розбіжність державно - національних і інтернаціонально - комуністичних інтересів на прикладі взаємин між Москвою і Пейпінґом. Англійці (уряд і опозиція) та ліво - демократичні кола в ЗДА вірять у силу потенціяльного напруження між цими двома комуністичними велетнями і не хочуть дивитись на СССР та комуністичний Китай, як на одну цілість. Вони доранжують кокетувати Пейпінґ, підсилюючи водночас далеко - східні апетити Москви. Вони твердять, що тепер є багато більше причин для совєтсько - китайської ворожнечі, як було їх в 1905-му році. Ми вже реферували голос Шворца з „Ню Йорк Таймсу", який виразно вказував на тенденцію останньої промови американського державного секретаря — забивати клина поміж два нібито існуючі тепер у Кремлі табори: московсько-„національний" Маленкова й „інтернаціональний" Хрущова. Теза дуже смілива й ледве чи правдива, але арґументована досить логічно: мовляв, „національні" большевики, ближчі своїми настроями до сірих мас підсовєтських злидарів, воліли б продукувати для самих себе авта й телевізори за гроші, що їх Хрущов дає Чу-Ен-лаєві, і воліли б ще більше експлюатувати Китай, як віддавати йому Порт Артур, Дайрен, ліквідувати російські промислово - торговельні компанії на терені Китаю та ще й анґажуватись в риск війни Китаю за Формозу. Англійський же колишній прем'єр Етлі, отже ніякий примітив, а людина з великим спостережливим хистом, вернувшись із Пейпінґу, буцімто закріпився в своєму попередньому переконанні, що комуністичний Китай іде з СССР доти, поки це йому по дорозі — в експансії на схід і південний схід, — а зрештою не вирікається своїх претенсій до Зовнішньої Монголії і північно - східнього Сибіру.

Совєтська експансія ідеально поєднала інтереси інтернаціонального комунізму й суто - московського імперіялізму. З цього погляду можна зрозуміти американців (англійців), які дивляться на СССР, як на „Рашію", а на російський комунізм — як на засіб державницького імперіялізму. Українці перші впали жертвою цієї комбінації комунізму й московсько - націоналістичної захланности. Після другої світової війни ситуація для Москви ускладнилась, бо їй треба рахуватись і з патріотизмом та національно - державними аспіраціями уярмлених народів і з щораз більшими апетитами власного імперіялізму, зважаючи до того ж на закон усіх революцій, який не дозволяє зупинятись на здобутому, а штовхає до щораз дальших авантюр, щоб виказуватись перед масами щораз новими успіхами. Тому й у комуністичній теорії і практиці національна проблема стоїть — поруч із соціяльно - господарською — на першому місці. Ми, українці ще зглибили її найкраще, бувши першим дослідним кріликом не так теорії, як власне практики. З тієї теорії і практики, започаткованої наукою і ділами Леніна-Сталіна — постала УССР, з її першим Харківським „урядом" Раковського, мадам Бош, Юрком Коцюбинським та ін. Знаємо теж, яке ідейне заломання і фізичне спустошення спричинила обманницька національна політика Москви в українській політичній думці: всі ті ліві еседеки й ліві есери-„боротьбисти", які були предвісниками „тітоїзму", вірячи, що може існувати незалежна комуністична Україна, як „рівна з рівною", поруч із комуністичною Росією (Московщиною), не лишились безслідно. Ніде правди діти, й по нинішній день українську політичну думку на еміґрації каламутять одиниці (на щастя, лише одиниці), які вбачають в УССР таки „українську державу".

Знаючи істоту російського комунізму, гармонійно поєднуваного в закордонній політиці з гаслами інтернаціонального комунізму, не віримо в будь-який конфлікт між Москвою і Пейпінґом, дарма що комуністичний Китай є одинокою країною, якої Москва не контролює військово і не тримає під своїм безпосереднім окупаційним диктатом. Але комуністичний Китай ще занадто залежний від військової і господарської допомоги збоку Москви, щоб змінювати напрямок своєї експансії по лінії небажаній Москві і небезпечній для неї. І Москва знає, що значило б для Америки й її союзників вести війну на два фронти, на Тихому океані і в Европі, і що значило б, коли б СССР втратив свого китайського союзника з його безмірною територією, поверх півбільйоновим населенням і значенням в Азії. І тому, тримаючи своїх европейських сателітів фактично під військовою окупацією та поступаючись комуністичному Китаєві, як це зробили Хрущов-Булґанін під час своєї останньої подорожі до Пейпінґу, — Совєтський Союз послідовно змагатиме до осягнення своєї завітної цілі — настановлення в усьому світі комуністичних режимів, підпорядкованих одному центрові — „третьому Римові.

LIBERUM VETO

Від 5 до 12 лютого Франція жила без уряду. Справдилося давнє правило: легко уряд скинути, але важко створити новий. До формування уряду, після упадку кабінету Мендес-Франса, бралися аж три „П": Піне (незалежний), Пфлемлен (католицький центр) і Піно (соціяліст). Перші два не були певні, що будуть мати більшість у парляменті, і відмовилися від формування уряду. Третій — Піно — рішився виступити перед парляментом з програмою коаліційного уряду (основні групи — соціялісти і католицька партія). Вночі з 18 на 19 лютого парлямент більшістю (312 проти 268) відмовив йому довір'я. Щойно Едґар Фор створив новий уряд.

Ці відносини турбують і саму Францію і її приятелів. Аджеж в цій добі, повній небезпек, забракло було голосу Франції в „міжнародному концерті". На міжнародній конференції, де рішаються великі проблеми світу, Франція могла послати тільки урядовців, а не міністрів з авторитетом великої держави. Атомові бомби вибухають по обох боках залізної заслони, мільйонові совєтські армії стоять, готові рушити на Захід, а Франція має тільки 5 модерно озброєних дивізій. Не диво, що навіть в Англії, де є загальна прихильність до Франції, як союзниці в двох світових війнах, шириться недовір'я до сусідки: „Чи можна надіятися на Францію в рішальних годинах?"

Пояснювати урядові кризи Франції тільки великим процентом комуністів у парляменті (100 послів), — це було б спрощування проблеми. Адже ж крім 100 комуністів, які голосують, як правило, проти кожного уряду, було більше як 100 інших послів, які голосували за недовір'я урядові Піно. Отже, треба шукати інших причин міністерських криз — це слабість партійного апарату і з цим зв'язана многопартійність навіть „безпартійців". В Англії, в ЗДА або в Західній Німеччині малі партії або окремі особи („незалежні") не мають шансів успішно конкурувати з апаратом могутніх масових партій. В Британії навіть ліберали, партія, що має за собою столітню давність, майже, „розтерта" між двома велетнями — консерватистами і соціялістами. Останній „незалежний" посол до парляменту, командер Кінґ Голл, зрікся кандидатури до парляменту в 1951 році, бо переконався, що одна особа, хоч би найталановитіша, не всилі боротися з політичним механізмом великих партій.

У Франції, на жаль, тільки комуністична партія має свій міцний здисциплінований апарат, що постійно діє, веде пропаґанду, аґітацію, виховну роботу, ширить партійну пресу, улаштовує віча і т. д. Інші партії діють переважно тоді, коли треба готовитися до виборів. Не диво, що в цих обставинах появляються різні дрібні групи і окремі особи, які здобувають місця в парляменті, обіцяючи виборцям як найліпше обстоювати їх інтереси. В результаті — в парляменті з'являються малі фракції і окремі особи („незалежні") які не дають створити стабільного уряду, бо можуть утворити випадкову більшість (разом з комуністами) і повалити уряд.

В Польщі, до розділів Речі Посполитої в кінці 18 віку, діяло правило — liberum veto (не хочу дозволити). Постанови в польськім соймі вимагали одноголосности. Навіть коли один посол казав „не позвалям", то сойм не міг ухвалити закону. У французькому парляменті рішає більшість, але фракційна розпорошеність така велика, що неможливо скласти стабільний уряд.

В цих обставинах сучасна Франція своїм безсиллям нагадує Польщу з 18 століття. Як у тодішнім польськім соймі, тепер у парляменті є теж „московська партія" (комуністи), що дістають директиви від совєтського посла на вулиці Гренель; є тут совєтофільська преса, що за гроші пише проти інтересів своєї країни.

Бувший прем'єр Мендес-Франс сказав після димісії свого уряду, 5-го лютого, мовляв, Франція перебуває в ситуації 1788 року (напередодні Великої Французької Революції, коли часто мінялися уряди). Але правильніше порівняти теперішню ситуацію Франції з роком перед другою світовою війною, 1939 роком. Тоді французи не мали стабільного уряду, і Гітлер міг ламати міжнародні договори, порушував границі, зброївся, захопив Австрію, Чехію, але Франція все мовчала, зайнята творенням урядів та надіючись, що Гітлер нарешті насититься і лишить її в спокої. Але нерішучість Франції, яка єдина на континенті мала досить сили, щоб задушити Гітлерові аґресії в зародку, дала фюрерові створити армію і почати війну. Тепер, супроти московського Джінґіс-Хана Франція зовсім безсила. Тільки концентрація політичних сил може її врятувати.

Viator

„ДЕ ПООБІДАТИ В АСТРАХАНІ?"

Харчова криза в Совєтському Союзі, що, правдоподібно, стала головним пунктом дискусій у Кремлі, а потім і причиною „добровільної" димісії Маленкова — не сходить зі сторінок совєтської преси. Але большевики вміють усе представляти по-своєму. Розвал колгоспної системи — це не розвал, а „неполадки" в міністерстві сільського господарства чи якому іншому міністерстві. Отже, треба декого викинути, декого переставити, декого розстріляти — і все буде гаразд. Брак харчів — це не брак, а недбальство кооперативних працівників, невміння своєчасно доставити харчі і повикладати їх на полицях крамниць. Усього в Совєтському Союзі є подостатку, а от бюрократи кляті винні!

Під цим оглядом характеристичний нарис І. Коршунова читаємо в московських „Ізвєстіях". Називається він: „Де пообідати в Астрахані?"

Як твердить Мала Совєтська Енциклопедія, Астрахань — велике портове місто. Тут є багато різних підприємств, в тому числі величезний рибоконсервний комбінат ім. Мікояна. Є сила-силенна крамниць харчових і інших. Сади і сквери. Довжелезний міст через Волгу-матушку. Театри, бібліотеки, школи . . .

І. Коршунов, кореспондент „Ізвєстій", з другим не названим кореспондентом, прибувши з Москви до Астрахані, переночували в готелі, а рано вирушили на оглядини міста. Коли настав обідній час, рішили піти до ресторану „Волга". Власне, з цього моменту і починається їх „приготування до обіду".

Біля входу до ресторану сиділа бабуся і плела панчоху. За скляними дверима білів папірець: „Ресторан зачинений на ремонт". Кореспонденти спинилися в роздумі.

— Зачинений, товариші, зачинений, — сказала бабуся.

— Давно? — спитали кореспонденти.

— Та вже, мабуть, зо два місяці.

— А скоро закінчиться ремонт?

— Кажуть, у травні відкриють, на свято — і порадила московським гостям піти до „Поплавця".

Перейшовши кілька вулиць, кореспонденти спустились до Волги. Перед ними розкрився краєвид великої ріки і на його тлі — „Поплавець" — ресторанчик над водою. Вони вибрали столик і попросили подати „русскоє національноє блюдо" — уху.

—Нема ухи! — строго відповіла офіціянтка.

Дивно було почути кореспондентам в ресторані над Волгою, що немає цієї популярної рибної страви. А проте, нічого не вдієш — треба шукати далі. Адже в Астрахані є ще, крім ресторанів, декілька кафетерій і їдалень, є чайні, закусочні та інші заклади, призначені на те, щоб угамовувати апетити астраханців.

Але кафетерія в центрі міста була переповнена, і новим відвідувачам місця не знайшлося. Над дверима другої кафетерії, на розі вулиць Кірова і Шаумяна, висіла оповістка: „Вхід закритий. Ремонт". В чайній на набережній було так неохайно і гамірно, що московські гості не відважилися до неї вступити. У їдальні ч. 17 на пристані на стравоспису все було повикреслюване, бо все, що було, поїли астраханці ще з раннього ранку.

Якийсь перехожий сказав кореспондентам, що на вулиці Червоного Прапора є кавказька „шашлична", а на вулиці Желябова — „пельменна". Подякувавши доброму чоловікові, вони скористались з нових адрес, але . . . вже самий вигляд „шашличної" промовив до них: „Покинь надію, всяк, що сюди приходить".

Коротко кажучи, тов. Коршунову з компаньйоном не пощастило поласувати ні кавказьким шашликом, ні сибірськими вареними пельменями, бо їх там давно вже не було. Тоді вони розговорилися з офіціянткою в „пельменній". І від неї довідалися, що в цьому харчовому закладі, де нічого не можна з'їсти, працюють: дві буфетниці, дві офіціянтки, дві прибиральниці, завідувачка. Є своя бухгальтерія з трьох осіб. І всі крутяться навколо одного порожнього буфету.

— А з чого ж ви існуєте? — запитав офіціянтку Коршунов.

— А горілочка! — посміхнулась офіціянтка.

Так, горілка в цій „пельменній" і в інших, а також у ресторанах, чайних, закусочних і кафетеріях — „основна база". Для торгівлі горілкою не треба нічого, крім мензурки та кількох склянок. І „промфінансовий плян" перевиконується на сто і більше процентів!

Хто ж в Астрахані такий недбайливий і негостинний господар — обурюється московський кореспондент — що в цьому великому місті не можна пообідати? І дає на це відповідь: ну, звичайно, трест їдалень і його ледачі керівники, оті бюрократи, що не дадуть ради ні собі, ні довіреним їм підприємствам.

А хіба інакше з справою харчування в Харкові, Дніпропетровську, Києві чи іншому місті? Може гірше, але в кожному разі не краще. Так є по всіх містах і містечках Совєтського Союзу, і нема що Коршунову нарікати спеціяльно на астраханських бюрократів, бо вони — Богу духа винні . . .

А як же, спитає читач, з обідом, — чи таки пообідали московські кореспонденти в Астрахані? Ні, не пообідали. Так на пельменях їх „приготування до обіду" і скінчилося. Хоч вони й не звичайні собі совєтські громадяни, а високі гості з центру.

Пообідали високі гості аж увечері, в люксусовій їдальні дизельного електропароплава „Узбекістан", на якому вирушили з Астрахані до Сталінграду. Пообідали з смаком, в товаристві інших високих гостей та упривілейованих совєтських громадян.

Тож чи не мав рації Нікіта Хрущов, коли твердив, що розбудовувати треба в першу чергу важку промисловість, а з легкою — харчовою якось то воно буде? . .

В. С-ко

Д. Гуменна

ТРИ ОСТАННІХ ЗУСТРІЧІ

(1)

1

І кожен раз, бувало, як видряпаєшся до Івана Дубинця на його п'ятий поверх — відразу бачиш, що прихід твій невчасний. Іван завалений паперами, листами, рукописами, книжками. На лиці — заклопотаність: невиконане задумане на сьогодні. Годинник показує, що наближається час іти до роботи, — а тут ще й гості . . .

Я — на хвилиночку . . .

Знаю, що Іван охочий щиро допомогти. Тільки в щиросердечності приятельській він захоплюється, із хвилини робиться півгодини, по тім зачепимося за преціцікаві теми (чи може такими вони стають у цю саме хвилину, від того, що думка бесідника магічною паличкою торкнулася проблеми?). Виринають обличчя спільних [illegible] очих і друзів, — і власне вже треба Іванові йти на своє „клінування" до банку . . . А ми ж іще тільки на середині наших розмовних ширянь.

Це так було завжди. Не Іван приходив до мене, а я до нього, на одну хвилиночку. І різноманітність та цікавість розмов ніколи не могла вкластися навіть і в одну годину. Я бачу, що треба негайно йти, бо людина ця не має часу, інколи так не має, що обідає на сходах — чи вниз збігаючи, чи виходячи нагору . . . бачу і знаю, але ніяк не можна добратися до психологічної „крапки".

А ми ж, власне, не були ні куми, ні родичі, а в Києві навіть і знайомими не були. Кілька раз побіжно зустрічалися у Львові, в їдальні, на вулиці; в Ульмі, Авґсбурзі в коридорі якоїсь української установи . . . Себто в етапах [illegible] мандрівки з Києва до Ню Йорку. Він знав моє прізвище й обличчя, я — його. Не мали часу здружуватися, — але чому ж, коли й де не здибалися, чому почували себе „одного поля ягодами", чому я відчувала, що він із моєї найближчої родини, незрадливий і завжди доброзичливий, чутливий друг?

Чи не тому, що колись, „у дні оні", ми обоє товклися по довжелезних коридорах Київського університету, сиділи може поруч не раз на півколових лавах його неозорних авдиторій? Межи отих розлатаних кожушанок, смушкових шапок набакир, шинелів, свиток і чумарок напевне не раз мигало й Іванове обличчя з кучерявим чубом і веселими сірими, трохи доброіронічними очима. Але на основному курсі тодішнього університету нас було щось із тисяча, а потім Іван пішов на геологію, я — на літературно - лінґвістичний, і були ми вже в різних авдиторіях та гуртах . . . Ні, після перевірки в закамарках пам'яті — ніколи з Дубинцем не була я знайома.

Але тут на вулицях Ню Йорку, коли стоїш денебудь біля вітрини, тебе хтось дружньо смикає за рукав, обертаєшся, — то Дубинець, — і так стає затишно, наче війнуло рідним духом на тебе. Може це ми почувалися родичами на тій підставі, що колись сиділи на тих самих лавах у 17-ій авдиторії? Що мали спільних приятелів і приятельок — себто, як вірно назвав нас один молодий полеміст із „Укр. Прометею", що ми — діти Чумацького шляху.

Коли заходила до Іванових земляків-медвинців, Федора й Олександри Бражників, а там усміхається, на хвилинку заскочивши, Іван, тоді знов мерещиться, що я таки не раз бачила ці живі, пронизані іскорками думки й життєрадости, повиті м'яким гумором очі. Тепер вони набули ще полиску деякого критицизму. І хоч чуб вже срібний, хоч м'яка бганка біля уст, що от-от наче засміються, трохи тремтить, коли він збирається щось сказати, — але очі — молоді, задьористі й весело добрі, насмішкувато-незлісні — такі як і в його 17 років. Одно слово, такі очі, що відразу розкривають всю людину з вічно молодим духом невситимої життьової експансії, з рідкісно тонкою чутливістю, — ще струна не задзвеніла, а вже ця душа відзвучує . . .

Іван ніколи не мав часу тому, що багато хотів у своїх можливостях охопити. Працюючи на насущний „клінером", він мусів знати в Америці все. Почав з Ню Йорку, де оббігав музеї й театри, потім околиці. Об'їздив ближчі міста, користаючи суботами-неділями. А крім того, життя, наповнене громадськими хвилюваннями та клопотами. А крім того, треба, будучи на волі, не змарнувати цієї волі. Що можемо — мусимо зробити для батьківщини! В процесі праці (на становищі голови нюйоркської Філії ДОБРУС'у) — виплила ідея: створити монументальний обвинувальний акт московсько-совєтській окупації на Україні, складений із совєтських таки документів та свідчень самих жертв голоду.

Ця робота настільки захопила Івана, він так нею горів, що стало ще більше бракувати часу на численні інші обов'язки. Саме листування із усім світом, розшукування живих свідків та їх свідчень, їм відписування, систематизація, відбір, передрук цих листів, — чи це під силу виконати одній людині? А тут ще хтось із друзів має родинну сварку — Івана просять мирити. Треба видати „Сад Гетсиманський" Багряного — Іван дістає американські доляри, які пливуть до Ульму, і за них роман друкується. Ця історія появи друком роману також завдячує Івановій особистості. Федір та Олександра Бражники, — медвинці й спонзори Іванові, — безумовно довіряють, що їх гроші-позика йде на потрібне діло й зрештою вернеться колись до них . . . Скромність, що не любить зовнішнього показу і що не вміє перекладати на когось частину, бодай, роботи, а сама всі тягне, створила з Івана „непомітну необхідність". Ні шуму, ні пози, ба навіть ні форми зовнішньої. Коли всі вже причепурилися, повдягали костюми із прасованими складками, то Іванові, їйбо, нема часу піти до склепу, щоб вибрати собі убрання, так і лякає всіх своїм депівським фасоном . . .

Отож, нема часу Іванові нема, — а тут ще й я із своїми проблемами . . .

2

Так, передостання проблема моя була — маршрут по Америці. Бо Іван при своїй неймовірній зайнятості — зумів уже облітати всю Америку. Від океану до океану за три тижні — тільки перелетів її. Сам собі виробив маршрут, покопирсавшись у довідниках, покликавши на допомогу свої фахові знання геолога. З подорожі приїхав він окрилений, зачарований, і все казав: „Так би треба було написати про свої враження, аж рука проситься, — та що ж, нема часу на все . . . Як маєте хоч яку найменшу можливість, — кидайте все й неодмінно поїдьте! Це — найкраще, що я в Америці здобув."

Отож, прийшов час, що я надумалася — справді, й могла б зробити таку подорож. Перебивши Іванові одного дня найважливіші справи, прийшла „на хвилиночку". Тільки хай розкаже, яким маршрутом їхати, і я зараз піду собі.

(Продовження буде).

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 70 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ПАМ'ЯТІ І. ДУБИНЦЯ

Минув рік, як помер бл. п. інж. Дубинець. 13-го лютого в церкві св. Володимира буде відправлена панахида, а друзі й приятелі покійного, разом із ДОБРУС-ом, улаштовують у цей день сходини-прийняття для вшанування пам'яті цього діяча і високогуманної людини.

В річницю смерти варто б навести деякі факти і міркування, що стосуються св. п. Івана Варфоломієвича Дубинця. Ми бачили на його похороні велику кількість людей, при тому людей різних світоглядів і партійної приналежности. У той сумний день ми мали розмови про Покійного з українцями різних середовищ і вони висловлювали свої симпатії й повагу до І. Дубинця. Це є відрадний факт, який нас дуже зворушив. Проаналізуємо — чим же Покійний Іван Варфол. заслужив те, що симпатії до нього спромоглися переступити партійні, релігійні та інш. психологічні кордони наших еміграційних ґет? Думаємо, що заслужив Він це тим, що був поперше щирою і простосердечною людиною, яка вміла бути з кожним привітною і нефальшивою, в кожній людині шукала в першу чергу, що спільне, українське. Відомий геолог і автор поважних фахових праць. Він умів поводитися так безпосередньо, що найпростіша людина не відчувала його інтелектуальної вищости. А як багато є серед нас таких, що роблять свій титул якимось фетишом і з погордою ставляться до людини простішої? Не бракує і саморобних інженерів та маґістрів, які і тепер не соромляться з апломбом заявляти, що я — мов — студіював право чи економію, не осягнувши елементарної грамотности.

Як громад. діяч покійний Іван Варфол. підходив до всіх явищ нашого внутр.-громад. життя з міркою заг.-укр. і тому з ним найлегше було порозумітися і домовитися про спільну акцію українцям з інших політ. середовищ. Отже його постать повинна бути зразком розсудливого діяча, не засліпленого партійним фанатизмом!

А скільки серед нас є таких партійних вождів і лідерів, що засліплені своїми вузько-парт. амбіціями і через партійний еґоїзм ослаблюють нашу громаду бацилою безкомпромісового антагонізму?

Але найхарактернішою рисою Ів. Варф. була скромність — риса, яку так рідко можна знайти серед наших партійних провідників і яку ми не хочемо і не вміємо цінити. На жаль на таких провідників вибиваються часто як раз люди не скромні, а зарозумілі амбітники, що — використовуючи не завжди достойні способи самореклями — просовують себе на провідні становища, не задумуючись над тим, чи вони для такої ролі надаються. Такі типи, задекорувавшись ореолом вождів, носяться зі своєю партійно - еґоїстичною „виключністю" і з легким серцем роздмухують дрібні суперечності в „зради" і т. інш. Тому і маємо такі жахливі суспільні відносини, що в нас командують самозакохані партійні „півні", а не скромні і розсудливі діячі типу І. Дубинця.

Усім відомо, що пок. Ів. Варфол. вклав багато труду і власних засобів і написав цінну книгу про штучний голод 1933 р. на підставі свідчень членів ДОБРУС-у. Нашим обов'язком є цю книгу видати. При цій нагоді не можемо не згадати з великим огірченням одного прикрого факту. — Покійний Ів. Дубинець жив самотнім, тому після його смерти поліція забрала разом з деякими речами і згадану книгу, що була виготованою до друку. Управа ДОБРУС-у звернулася до УКК з проханням допомогти відібрати цю забрану поліцією працю, що є власністю ДОБРУС-у, який хоче її видати. УКК доручив зробити це одному з діячів УКК, який довгі місяці дурив членів Укр. ДОБРУС, посилаючись на вигадані перешкоди. Нарешті він сказав, що лиш через суд зможе ДОБРУС цю книгу одержати. Тоді Гол. Упр. вирішила звернутись (до мейора м. Ню Йорку, але спершу пішли до тої установи, де — за інформацією „допомагача" з УКК ця книга повинна знаходитися. Виявилося, що книги Ів. Дубинця там немає і ніколи не було і ніхто в цій справі до них не звертався. Тоді ДОБРУС звернувся до правника п. С. Яреми і без жадних трудноців за тиждень книгу цю одержав. Тепер ми догадуємося, чому згаданий предст. УКК затягав цю справу, але цим сумним інцидентом зневажав пам'ять Ів. Дубинця як раз той, хто Його знав і з ним часто стикався у житті. Тому ми це і згадали — нехай буде соромно людині за таке недостойне поступовання. А В. Шанов. панові С. Яремі висловлюємо на цьому місці найщирішу подяку за допомогу.

Укр. патріоти різних партій і переконань підтримали добрий почин членів ДОБРУС-у і склали пожертви на видання книги інж. Ів. Дубинця. Тепер вона перекладається на англ. мову і в листопаді ц. р. на ювілей 5-річчя ДОБРУС-у вийде в світ.

Це буде достойним пам'ятником на могилу бл. п. інж. Ів. В. Дубинця — великого українського патріота і високовартісної людини.

А. Гудовський.
6. II.-55.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Торонто, Онт.

Ювілейне свято 5-ої станиці Союзу Бувших Українських Вояків

5 станиця СБУВ у Торонто урочисто відсвяткувала XV роковини від часу свого заснування, сполучені з посвяченням її станичного стягу. Посвячення відбулося у неділю 16 січня 1955 р., в переповненому людьми місцевому православному катедральному соборі, після Літургії.

Посеред церкви поздовж стали довгою колоною два ряди ветеранів 5 станиці, на чолі з державними канадійськими і українськими прапорами та стягом Буковинського куреня, що є складовою частиною станиці. Дещо попереду і в боки розмістилися прапори і стяги організацій-гостей, що прибули асистувати при цій церковній церемонії. Посередині, перед тетраподом, станув стяг 5 станиці, приготовлений до посвячення. Він мав згорнене полотнище, а з верхка його держака спускалися довгі вузькі блакитні і жовті стрічки, що їх тримали в руках представники братніх ветеранських організацій і запрошені куми.

Чин посвячення стягу довершили Отці Настоятелі катедри, митроф. прот. Петро Самець і прот. Дмитро Фотій. Під час освячення стяг було розгорнено, відчитано над ним молитви й окроплено свяченою водою. На розгорненому стягу виднілися з одного боку на блакитному полотнищу емблема СБУВ — золота семикінцева зірка з тризубом у центрі і написом назви організації навколо нього, а з другого боку — на малиновому полі образ св. Архист. Михаїла, небесного патрона СБУВ.

По освяченні стягу, до держака його вбили почесні цвяшки обидва панотці, о. Самець передав стяг найстаршому ранґою воякові в Торонто, п. генералові М. Садовському. Він передав стяг заступникові хворого голови Управи 5 станиці, підпоручникові К. Баласові із супровідними словами, що підкреслили значення стягу для війська та закінчилися наказом пильно берегти його і віддавати йому всі належні гонори, як стягам військовим. „Прийміть, шануйте і бережіть його!" Пор. інж. К. Балас, прийнявши станичне знамено, прирік виконати наказ генерала і в свою чергу, передаючи далі стяг постійному стяговому, заповів йому те саме виконання повищого наказу. А стяговий станиці ппоручник Кравченко, ставши на коліно і поцілувавши полотнище стягу, прийняв його і склав також урочисту обітницю беззастережно виконувати наказ і берегти та захищати честь дорученого йому стягу, поки буде його носієм і охоронцем. По тому негайно до стягу приступили два стягові асистенти — поручник Д. Сачківський і ппоручник Зубачевський.

По докінченому обряді посвячення стягу, він із асистентами і приділеною до нього почесною стяговою вартою із 6 ветеранів, залишився ще в церкві. Організації — гості й ветерани 5 станиці, на чолі з прапорами і стягами, відійшли до положеного поруч Собору приміщення православної громади, щоби приготовитися там до привітання й прийняття новопосвяченого стягу. Вишикувавшися у великій залі шпалером, очікували вони його прибуття. За шпалером станули прибулі на цю церемонію численні гості.

Як тільки у дверях з'явився станичний стяг із своїм почесним оточенням, розляглася команда — „Струнко! На прапор глянь!". Всі — ветерани і гості завмерли в нерухомому напруженні, зводячи лише очі на стяг. Його пронесено між шпалером на другий кінець і там поставлено фронтом до шпалеру.

По команді — „Спочинь!" — відбулася процедура вбивання нумерованих почесних цвяшків у держак стягу. Їх вбивали представники установ, організацій, фірм і приватні особи, складаючи вільні пожертви на новопосвячений стяг, як на „хрещенника". Всі їхні імена, тут же на місці, вписувалися до урочистої, мистецьки виготовленої грамоти. Так вбито велику скількість почесних цвяшків.

Увечері того дня і в тому ж приміщенні православної громади відбулася ювілейна святочна академія. Її відкрив коротким словом 2-й заступник голови Управи 5 станиці, сотник інж. Янішевський. Сцена прикрашена була великим плякатом із емблемою СБУВ і ювілейними датами. По відігранні канадійського державного гимну, реферат із нагоди XV річниці заснування 5 станиці СБУВ виголосив один із її фундаторів і перший довголітній голова Управи, бунчужний Ю. Гуменюк. У доповіді він зазначив, що Союз Бувших Українських Вояків (СВУВ) у Канаді існує та діє на підставі чартеру, затвердженого канадійським урядом 2 квітня 1937 р. Доповідач відзначив усі найголовніші події й перепетії, що їх пережила станиця за півтора десятка літ своєї діяльности. Відмічено було поступовий розвиток її напочатку, а пізніше зменшення членства і праці в часі другої великої війни, коли значна частина об'єднаних у ній ветеранів, із головою Управи між ними, відійшла до канадійського війська. По війні знов швидкий зріст членства завдяки вступленні до станиці новоприбулих побратимів із різних армій і формацій. Із виступів станиці назовні відзначив доповідач участь у зустрічі високих королівських гостей у Торонто, в уніформованій формації на вулицях міста, за що дістала офіційним листом високу подяку. Реферат закінчено висловом бадьорої певности, що станиця далі розвиватиметься, збільшуючи своє значення серед громадянства.

У другій мистецькій частині академії виступали успішно визначні артистичні сили Торонта, як п. Ярошевич, пані Піддубна - Лисенко, панна Л. Ганущак, Буковинський квартет із цимбалами, пані Глушко із деклямацією і балет ОДУМ-у. Академія закінчилася загальним відспіванням українського національного гимна.

М. Б.

Шікаґо, Ілл.

З відвідин Д-ра. В. Галана

Д-р В. Галан, головний контролер У. Н. Союзу, є відомий в Америці, крім його активности в У. Н. Союзі, Зудаку, Ветеранських Організаціях, УККА, Филаделфії і т. п. ще й з того, що він є найбільше подорожуючий український громадський діяч в Америці за останніх 25 років. Кілько разів він їздив до Европи, знає лише ЗУДАК, скілько вражень, справ, договорів з його поїздок по Европі і Америці він виніс і полагодив, знає він, а ми читаємо лише його короткі звідомлення.

До Шікаґо він їздив не раз і не два, все готовий на поклик служити!

Приїхав з полк. Є. Коновальцем в 1939 році перший раз, а 22. січня б. р. останній — сподіюся, що неостанній, прошу мене зле не розуміти. На запрошення „Самопомочі" приїхав наладнати працю харитативного характеру, яку очолює ЗУАДК. А веде таку працю у нас Ліґа Американців Українського Походження, Об'єднання Українсько-Американських Організацій і „Самопоміч", яка під головуванням п. Наконечного переродилась, встала на ноги, хоч дехто вже співав їй „Вічную пам'ять". Правда праця в організації залежить не так дуже від „начальства", як від референтів, а такого доброго харитативного референта має „Самопоміч" в особі пані Катерини Гульчій. В бюрі Об'єднання урядує пані Гульчій і до неї зі всіх сторін їдуть потребуючі — заповнюються й Українська Беседа, де те бюро міститься. Приїхав і д-р Галан, а на запрошення „Самопомочі" прийшли всі чотири директори ЗУАДК-у нашого району. адв. Роман Смук, Тарас Шпікула, Орест Городиський і підписаний.

Прийшли делеґати „Самопомочі", відділів У. Н. Союзу, У. Р. Союзу, Добрусу, Товариства Сприяння У. Н. Раді, Комітету Оборони Волківця, О. У. Р. Д. П., О.б.В.У.А., ОДУМ, ОДВУ, і „Буковини". Д-р Галан, що мав скоординувати дії харитативної праці ЗУАДКу, здавав собі справу, що коли є в нас два табори, зорганізовані в Лізі і Об'єднанню, і коли між ними нема згоди, то треба приїхати на поклик третього чинника, що є координуючим зокрема в справах допомоги. Вичерпний його реферат про стан залишенців в Европі і як їх рятувати, про нові договори ЗУАДКУ з американськими і міжнародними урядовими колами схарактеризував нам докладно те, як виріс ЗУАДК, що він робить і які пляни має на будуче. Урядники з комітету Волківця мали деякі запити і острі критичні завваги відносно ЗУАДК-у в його відношенні до того комітету. Ті справи були ще окремо перетріпані на другий день, в неділю, на окремім засіданні, і їх полагоджено вдоволяюче для обох сторін.

У Шікаґо відбув ще д-р Галан окремі наради з відділом ОбВУА, на яких явилися чисельно ветерани американської армії і яких надів д-р Галан восниними відзнаками-хрестами. Від коли я пам'ятаю, д-р Галан ніколи не оминув ветеранів і все знайшов час бачитися з їхніми скупченнями.

В неділю 23 січня було в нас Свято Соборности і Самостійности, влаштоване спільно Об'єднанням Українсько-Американських Організацій і Ліґою Американців Українського Походження. Було одно спільне свято, але приготування йшли окремо і підготовлялося два свята. Об'єднання запросило д-ра Галана і Д-ра Папа з Савт Бенд-Нотр Деймі Університету, а Ліґа Д-ра Смаль-Стоцького і Михайла Пізнака. Під натиском публічної опінії наступила „Злука" — для відсвяткування Злуки Земель Українських! — Д-р Галан був спочатку на Святі, але його потяг від'їжджав о 5-ій годині і він виїхав. Виповнив д-р Галан свою шікаґовську місію як пристало на розумного громадського діяча. Лишив по собі добру згоду, яку я і хочу „увіковічнити" в пресі.

Степан Куропась.

Филаделфія, Па.

Дебют „Кобзаря"

29. січня ц. р. в залі клюбу горожан у Филаделфії відбувся концерт мішаного хору „Кобзар" у супроводі симфонічної оркестри, під диригуванням д-ра Антона Рудницького. Заля і балькон були по береги заповнені публікою.

8:30 відкривається завіса і ми бачимо в гарних білих сукнях з чорними, короновими болерами, милих пань та, в смокінгах не менш милих мужчин. З лівого порталу виходить д-р А. Рудницький і заля спонтанно зустрічає його оплесками. Легкий знак в бік фортепіяну, руки до гори... і зазвучав мажорно піднесений „Прославний Хор" з опери М. Лисенка „Тарас Бульба". Виконання сприймається з правдивим вдоволенням. Цілком не відчувається, що ту складну річ виконує хор вперше, бо і вперше виступає. Першу точку заля нагороджує рясними оплесками. Далі йде „Ой, рано, рано" Ступницького, „Пасла дівка лебеді" Людкевича. В надзвичайно оригінальній трактовці і виконанні „Котилася ясна зоря" Лятошинського. Кожну точку впевнено і натхненно веде диригент, жадного зайвого руху, а хор, що справляє враження живої гармонії, чуттєво, рівно та помистецьки переконано передає задуми свого керівника та опановує душею залі. Кожна наступна точка сприймається залею все з більшим і більшим ентузіязмом. Далі хор у супроводі оркестри, з сольо Вероніки Цегельської, виконує „Веснянки" Лисенка-Рудницького та „На світанку" Рудницького. Тепер ми бачимо диригента за пультом, і, коли він був упевнений, стоючи перед хором, то тепер, перед оркестрою на півщенні, він став повним володарем сцени, оркестри і залі. Всі зажили бажанням кожного його руху. Кожний рух Рудницького був динамічний і всі перебували в динамічному стані. Кожний звук був так добре орацьований, кожна фраза була така емоціональна — ніде жодного крику, прекрасне форте і зворушливе заспокоююче піяно. Нагорода залі була гідна виконання і наші маленькі слухачі піднесли маестрові чудовий кіш квітів.

На цьому закінчено першу частину програми. Друга частина почалась фортепіяновим сольо Романа Рудницького в супроводі струнної оркестри. Молодий Роман з кожним виступом „росте" і, його виконання набирає все більше і більше привабливої техніки. За прекрасну гру Роман також дістає кошик квітів.

А далі Ваґнера: марш з опери „Тангайзер", Мендельсона: „Цей, що з неба", та Гуно: — „Вальс з опери „Фовст". В описі не можна передати того, що пережито під час виконання цих творів світової клясики. Це треба чути, і не знаю чи в стані ми зразу належито оцінювати працю. Скільки треба було вкласти праці і нервів, вміння, часу, мистецького розуміння, щоб досягти такого чудового виконання. Це не було виконання оперового хору, де, як хтось щось перетягне або недотягне, то виручить оркестра, бо покриє. Це був справжній академічний концерт, на котрому виступав цілеспрямований художній ансамбль.

ОВК.

Ню Йорк, Н. Й.

Річні Загальні Збори 2-го відділу ООЧСУ.

В суботу 5-го лютого ц.р. відбулись у власній домівці Річні Загальні Збори 2-го відділу ООЧСУ в Ню Йорку.

Збори відкрив голова уступаючої управи дир. Комарницький, та вибрано Президію, до якої ввійшли мґр. Боровик як голова, та пп. інж. Гончарів, Г. Вовчук, М. Василик — члени Президії.

Уступаюча управа проробила поважну працю, про що присутні мали нагоду довідатись із звітувань поодиноких референтів.

В 2-му відділі ООЧСУ нараховується 257 членів, що активно включені в працю відділу. В минулому році прибуло 20 нових членів. Рівнож зроблено поважну роботу на зовнішнім та внутрішнім відтинках. При співучасти відділу відсвятковано 25-ти ліття ОУН, 10-ти ліття УГВР, Червневі Роковини, пікетування під ООН, політичні віча, відбуто ряд інших імпрез, сходин, товариських забав, тощо. Делеґати відділу брали участь на різних імпрезах, влаштовуваних іншими національностями і доставлено поважну кількість англомовних книжок про Україну до Колюмбійського Університету.

Управа відділу тісно співпрацювала з іншими організаціями Українського Визвольного Руху та з філією УКК, в якому відділ ООЧСУ є активним членом. При відділі існує гарна бібліотека, яка нараховує 412 книжок, переважно з науковою й політичною тематикою.

Загальний касовий прихід на протязі минулого року виносив 7,555.49 дол., розхід 6,706.83, а сальдо на день звітування було 848.66 дол.

Окремо треба відзначити з признанням жіноцтво ООЧСУ, яке при кожній нагоді активно допомагало при влаштуванні всіх свят, бенкетів, забав і т.п. 2-ий відділ ООЧСУ є одним із спонзорів Українського Народного Університету, з рамени якого відбуваються систематичні лекції, кожної суботи вечорами у власній домівці. Викладачами є визначні діячі науки, мистецтва та суспільного громадського життя.

До нової Управи вибрано: голова п. Повзанюк, заст. п. Воловодюк, секретар пані Костик, і п. Кульчицький, Орг. р-т п. Чума, фінансовий р-т п. Копчинський, Культ.-освітний д-р Соколишин, Преса і інф. п. Цебрій, Імпрезовий п. Микитка, Жіноча р-ка пані Давиденко, Бібльотекар п. Старостяк, господар п. Залізняк, кольпортер п. Маґай та пп. Кузик, Поліщук і Фурда — члени упр. Контрольну Комісію очолив п. Комарницький.

Зокрема присутні щиро прощали б. голову п. Комарницького, який очолював нюйоркський відділ протягом 4-ох років і лише через поганий стан здоров'я мусить залишити на якийсь час активну працю. В імені уступаючої Управи та під оплески присутніх, вручено п. Комарницькому за його віддану для відділу працю, скромний дарунок — альбом.

Після ділових дискусій ухвалено ряд постанов і пропозицій, а заключне слово забрав представник Г. Управи ООЧСУ мґр. Боровик, який звернув увагу на всі добрі сторінки членства та його недоліки і закликав до ще інтензивнішої дії в допомозі для поневоленої України.

Загальні Збори закінчено Національним Гимном.

Ново обрана управа зложила $15 як дар для проф. Горбачевського в його тяжкім нещасті — втраті зору.

Г. Ц-іа.

Повідомлення УКК

в справі означення української національности в документах натуралізації З'єдинених Держав Америки

Український Конґресовий Комітет отримав від багатьох українців, нових громадян ЗДА, прохання, щоби їм порадити й допомогти в справі вписання української національности в їхньому документі про державне громадянство (ситизеншип).

Для остаточного з'ясування та поладнання цієї справи підготовляється відповідний меморіял, в якому, на підставі зібраних фактів, буде показано на нинішню практику та її недомагання, як причини нарікань наших людей, що отримують документи про громадянство. У зв'язку з цим, Український Конґресовий Комітет просить тих громадян, що їх ця справа торкається надіслати наступні інформації.

1. Прізвище, ім'я й точну адресу апліканта.
2. Місце видання документу, число його і дата.
3. Прізвище урядника, що цей документ виготовив.
4. Його арґументи, чому не хотів вдоволити бажання апліканта щодо вписання української національности.
5. Чи аплікант подавав у своїй аплікації, що його попередня національність згл. національно-громадянська приналежність українська.
6. Чи зроблено проти невластивого вписання відповідну заяву, прохання, зразу ж, при отриманні документу, або чи зроблено інші старання пізніше: коли, де й які.

Ці інформації необхідні терміново, тому просимо надіслати їх до 5. березня 1955 року, на наку адресу:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
New York 1, N. Y.

Після костюмівки Пластприяту

Костюмівка для дітвори, яку традиційно улаштовує Пластприят в Нюйорку кожного карнавалу, у цьому році побила попередні рекорди скількістю малих гостей та вмілим аранжуванням забави. Саме при цьому заставила вона провід Пластприяту та Пласту признати потребу купна дому для молоді в Ню Йорку, найбільш пекучою і наглячою, бо саме життя вказує, до якої міри теж цей засіб виховання і національного збереження нашого доросту, яким є спільна розвага іззабава — є залежний від власної, просторої та вигідної хати.

Дітвора, яка в розкішних костюмах прибула громадно 13-го лютого на свою забаву, ледве помістилася у тісній залі Бетовенголу і це була одинока слаба сторінка імпрези. Саме під вмілим і відданим проводом сестричок-пластунок цю перешкоду вдалося поконати, так, що в опінії родичів, як теж малих і більших учасників, імпреза була дуже вдалою, залишивши у всіх незабутнє враження.

Жертвенність, з якою панімами та приятельки нашої пластової молоді заставили обильно буфетні столи тортами та іншими смаколиками, — причинилася до цього, що і під фінансовим оглядом забава була вповні успішною. Дякуючи усім, що жертвою чи працею допомогли в уладженні костюмівки, радіємо, що спільними силами доложили до фонду купна Дому Молоді в Ню Йорку ще одну цеголку.

К. О.

● **В Італії** масова поява термітів викликала паніку в культурницьких колах. Посуваючись із півдня на північ, непроглядні армії цих великих і пажерливих мурашок, закрадаються непостережливо для людського ока до бібліотек, музеїв, церков і нищать цінні книжки, рукописи та образи. Вони вчинили великі спустошення на Сицилії, знищили безцінний дерев'яний вівтар в місті Ассізі, а тепер погрожують ватиканським скарбам. Уряд призначив $1,200,000 на боротьбу з термітами і зажадає ще більше від парляменту.

ЗАКЛИК

УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В НЮ ЙОРКУ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА МІСТА НЮ ЙОРКУ ТА ОКОЛИЦЬ

Як кожного року, так і цього, з початком місяця березня, найбільша в цілому світі гуманітарна установа, якою є Американський Червоний Хрест, починає свою кампанію за збіркою фондів на продовжування своєї незвичайно корисної гуманітарної праці.

З переконання знаємо, що ледве чи найдеться між жертволюбним нашим громадянством така людина, що не знала б про важливість цієї гуманітарної праці і допомоги, яку дає Американський Червоний Хрест усім потребуючим, без різниці національного походження.

Тому хочеться вірити, що й цього року наше громадянство, у відношенню до збірки фондів для цієї гуманітарної установи, не лишиться позаді усіх других етнічних груп.

В цілі успішного переведення цьогорічної збірки фондів для Американського Червоного Хреста серед нашого громадянства в Ню Йорку, членкині місцевого Українського Відділу Америк. Червоного Хреста стоятимуть з червонохресними пушками кожної неділі впродовж місяця березня під усіми українськими церквами, як на долині міста Ню Йорку так і в Бронксі, а в будні у більших американських підприємствах.

Щиро прохаємо усі наші організації, як церковні так і світські, про переведення на своїх зборах добровільних збірок на цю велику гуманітарну ціль та передання їх через Український Відділ, на що одержать урядові посвідки Американського Червоного Хреста.

Зокрема щиро прохаємо увесь український загал міста Ню Йорку та околиць не відказуватись від своїх хоч би й найменших датків для цієї установи, бо ніхто не знає ні дня ні години, коли допомога Американського Червоного Хреста може бути конечною і для когось із нас.

Організації, підприємці та громадяни з дальших околиць, хай будуть ласкаві присилати свої пожертви поштою на нижче подану адресу або доручувати їх особисто на цю саму адресу між годинами 6 і 9 кожного вечора окрім неділі.

За уряд Українського Відділу Американського Черв. Хреста в Ню Йорку:

Ірина Скодзінська, голова
303 East 5th Street,
New York 3, N. Y.

Справлення помилки

В моїй рецензії на концерт п. Каранович, надрукованій в „Свободі" з 16-го лютого ц. р., трапились помилки, які змінюють основний зміст:

Замість — гамоподібні та замість арпеджійовані пасажі — надруковано — самоподібні та аранжеровані пасажі. Отже помилка була як в одному так і в другому слові.

М. Фоменко.

Лист до Редакції

В справі фейлетонів Вусатого.

Шановна Редакціє!

В „Свободі" з 16-го лютого, ч. 31, був надрукований лист п. Василя Витвицького, як догадуюсь, відомого українського музиколога й композитора, п. з.: „У справі фейлетонів Вусатого", у якому Шановний Автор листа висловився про мій фейлетон „Еміґраційне летунство", надрукований у „Свободі" 4-го лютого ц. р.

Відносно того листа, формою й тоном якого, признаюся щиро, я був, з уваги на його автора, досить здивований, дозвольте мені дати коротеньку відповідь — вияснення. Зазначую, що я зовсім не відповідав би на того листа, як би не те, що його автор заторкнув справи, які виходять поза оцінку фейлетону.

В першій мірі я вдячний проф. Василеві Витвицькому за його, хоч гостру, але щиру оцінку моїх писань. Хочу тільки виснити, що у фейлетоні „Еміґраційне летунство" я хотів якраз „осмішити наші слабі прикмети", а не принизити цілу нашу еміґрацію, нас самих, наших представників, нашу працю — як пише Шановний Автор листа. Мені здається, що з кожного мойого фейлетону можна ясно вичитати, що я висміваю наше еміґраційне політиканство.

Дивно звучить теж речення, у якому Шановний Автор листа в повчально-імперативному тоні звертається до редакції „Свободи": „чи варто цим (моїми фейлетонами) займати час і місце у Вашому щоденнику? Думаю, що не варто"... Як ВП. В. Витвицький оцінює мої писання, це його справа. Але вимагати від „Свободи", щоб вона перестала їх друкувати тільки тому, що вони йому не подобаються — це, думаю, переходить компетенції одного читача.

Не знаю, що сказав би ВП. В. Витвицький, як композитор, як би так на концерті один із слухачів, якому не подобалися б його твори, зажадав... не виконувати їх?..

Автор листа заторкує теж справу мовознавства, закинувши мені, що вживши вислову „держись еміґраційна шапка" — я допустився москалізму. Від себе зазначу тільки, що вислів „держись шапка" находиться в оперетці „Чорноморці", якого вживає Кабиця. Цей сам вислів я ужив у своєму фейлетоні, додавши тільки „еміґраційна".

Степан Вусатий.

В „Свободі" з дня 16-го лютого Василь Витвицький виступає проти фейлетонів Вусатого, мабуть чується ображений. Мені дивно чому. Фейлетон з 4 лютого б. р., хоч не був надзвичайний, але добрий і на часі. Чи ж наша еміґрація справді така гарна, щоб їй не колоти очі? Скільки партій і всякої масти отаманів, і кожний хоче України такої, як йому хочеться, а як ні, то хай не буде ніякої. Ми, читачі „Свободи" повинні мати куток на такі фейлетони, щоб пристойно висказати свої думки про хаос, який шириться через міжпартійні сварні. Остап Вусатий, думаю, нікого не понижує, але треба і добре критикувати і фейлетонів таких потрібно не лише в „Свободі", а у всіх правдиво-українських газетах.

Гр. Перчак,
чл. 88 від. УНС в Честер Па

P.S. Пан Ікер тепер веде себе нарзвичайно гарно.

Г. П.

В 31 числі „Свободи" була критика статті П. С. Вусатого. Чи п. Витвицький не знає, що гумор і сатира дуже популярні в цій країні і нею послугуються не тільки в письмі і лектурі а і в промовах поважних мужів. Во де жадні кличі не помагають, то чейже сміх збудить з байдужности. Я рада б, щоб такі статті, п. Понеділка, Ікера, та П. Вусатого були в кожнім числі „Свободи". Гадаю, що і „Свобода" скористала б на тім.

Н. Котовська.
Пайн Біч, Н. Дж.

НОВЕ „ЧУДО" МЕДИЦИНИ: ЗДОРОВЕ СЕРЦЕ ПОМПУЄ ДЛЯ ДВОХ

Хірурги в шпиталі св. Луки в Клівленді демонструють нове „чудо" медицини: вони получили всі важливіші артерії хворого з артеріями здорової людини, серце якої помпує кров для двох тоді, як хворому переводять операцію на комірці серця.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Квартальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького відд. 158 відбудуться в суботу, 5-го березня, о год. 8-ій веч., в Укр. Нац. Домі, 216 Ґренд вул. Проситься всіх членів обов'язково прийти. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Управа відд. 301, ім. Д. Вітовського повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 6-го березня при церкві св. Володимира, 2238 W. Cortez, о год. 12:30 вполудне. Одночасно Управа повідомляє, що на загальних річних зборах 6. лютого б.р. вибрано управу відділу на 1955 р., в складі: В. Іващук, голова; Врублівський, заст.; М. Кришталь, фін. секр.; Я. Чернявський, рек. секр.; А. Доманчук, опікунка хворих; контрольна комісія: Горний, Масловський, Ліневич. Членські вкладки просимо вносити на місячних зборах кожної першої неділі після першого дня в місяці і додатково кожної другої неділі в місяці після Служби Божої біля церкви св. Володимира. Просимо в організаційних справах звертатися до фінансового секретаря на телефон BR 8-0699.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во „Укр. Січ", відд. 39 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 6-го березня 1955 р., о 3-ій год. попол., в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти на збори. В суботу, 5-го березня від год. 8-10 веч., і в неділю від год. 11-30 до 3-ої попол., можна вплачувати вкладки. Крім того просимо членів складати Нац. Даток на Укр. Конґ. Комітет на руки рек секр. В. Ревюка. — Управа.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Англійський уряд таврує комуністів за тортурування полонених

Лондон. — Під невинним заголовком „Поведення з полоненими в Корейській війні" англійське міністерство оборони видало книжку, яка насправді є документарним актом оскарження проти китайських комуністів за тортурування полонених. Та публікація є вислідом докладного переслухання 987 полонених, що перебували були в таборах недалеко річки Ялу й вернулися до дому в 1953 році. У тій публікації подано всі детайлі комуністичної поведінки з полоненими, починаючи від так званої індоктринації лекціями, аж до страшних фізичних тортур, що їх стосовано до найопірніших полонених. Англійська публікація є водночас документом слави для величезної більшости полонених, які не піддалися ніякому моральному ані фізичному насильству комуністів. На 978 полонених тільки 40 „навернулися" до комунізму, при чому всі вони вже раніше схилялися до лівих поглядів. 120 старшин залишились абсолютно нечулими на все те, що почули від комуністів. На 580 рядових вояків дві третини „фактично не перейнялися" ані трохи комуністичних навчанням, а одна третина виказала зацікавлення, яке проте не пошкодило їх загальному світоглядові. Урядова публікація описує подрібно різні способи комуністичних тортур.

На Середньому Сході сталась велика подія

Баґдад. — У столиці Іраку, Баґдаді, турецький прем'єр Мендерес і міністер закордонних справ Копрулю підписали разом із прем'єром та міністром закордонних справ Іраку, генералом Нурі ас Саїдом договір взаємної приязни і політично-військової допомоги. Це — велика подія тому, що вперше держава, яка є членом Арабської Ліґи, Ірак, підписала військово-політичний союз із державою, що є членом НАТО (Туреччина), отже належить до протисовєтського фронту всього Заходу. Ірак, підписавши цей договір, знехтував гостру опозицію Єгипту, який вважає, що держави Арабської Ліґи не повинні входити у військові союзи поза Ліґою і мусять зберігати „невтральність" у теперішньому світовому конфлікті. З Єгипту повідомляють, що прем'єр Єгипту скличе нову конференцію Арабської Ліґи і зажадає виключити з неї Ірак під загрозою, що в противному разі він сам виступить з неї, отже не дасть збройної допомоги ніякій державі, яка, напр., опиниться у війні з Ізраїлем. Але — як коментує західня преса — загальне переконання таке, що Єгипет програв і що англо-американська дипломатія з успіхом працює над втягненням до протисовєтського фронту Туреччина-Ірак-Пакістан ще й Ірану, Ливану і мабуть Сирії, хоч новий прем'єр Сирії ніби заявив солідарність з Єгиптом.

Герман Філд дістав від комуністів $50,000

Лондон. — Американський громадянин Герман Філд, який відсидів п'ять років у в'язниці в Польщі без пред'явлення йому формального оскарження і без суду, заявив, що він дістав від варшавського уряду 50,000 долярів відшкодування за цю „помилку". Варшавсько-комуністичний уряд заплатив нібито крім того 1,500 дол. за лікування Філда у Швайцарії, куди він виїхав безпосередньо, коли його випустили з в'язниці. Філд признав, що дійсно тим, хто його заарештував і переслухував на летовищі у Варшаві, куди він поїхав шукати зниклого безслідно свого брата, Ноела, був Юзеф Святло, який минулого року „вибрав свободу" й розповів в Америці всю історію родини Філдів. Герман Філд каже, що він ніколи не посуджував свого брата Ноела в комуністичних поглядах і не знає, що спонукало його залишитися з своєю дружиною в Будапешті, після відбуття 5-річного ув'язнення на Мадярщині. Герман Філд мав першу зустріг із представниками преси, коли вернувся зі Швайцарії до Лондону, місця замешкання його дружини і двоїх дітей в останєіх роках. Він був інженером у Клівленді і тепер збирається вертатися до ЗДА. Зникнення за залізною завісою цілої родини Філдів, включно з прибраною донькою Ноела Філда, Еріки Валлах, — довго було світовою сенсацією. Еріка Валлах, заявив Герман Філд, і досі перебуває в таборі примусової праці на Воркуті, але він „має надію", що большевики випустять її.

Айвс критикує демократів за опозицію до шкільної програми

Вашинґтон. — Сенатор Ірвінґ М. Айвс оскаржує деяких демократичних членів Конґресу в тому, що вони хочуть політично використати скрутне становище, в якому перебуває шкільництво ЗДА. Сенатор Айвс не називав прізвищ, а тільки оскаржував тих демократів, які критикують звернення президента Айзенгавера в справі побудови нових шкільних будинків тому, що воно вийшло від республіканського уряду. Президент Айзенгавер пропонував збудувати 300,000 клясних приміщень впродовж найближчих трьох років. На цю ціль мав би видати федеральний уряд 1,200,000,000 долярів, як допомогу і позичку, а реалізація всієї цієї програми мала б коштувати сім більйонів долярів. Програми уряду також боронила секретарка виховання, здоров'я і добродійности Овета К. Гоббі і комісар виховання д-р Семюел М. Бравнелл.

Конґресмен Пілліон проти прав стейту Гаваям

Вашинґтон. — Республіканський конґресмен Джан Р. Пілліон на Комісії для Інсулярних Справ в Палаті Репрезентантів висловився проти надання прав стейту ЗДА Гаваям. Надати права стейту Гаваям, — сказав конґресмен Пілліон, — значить дати дозвіл на те, „щоб два совєтські аґенти зайняли місця в американському Сенаті". Він також є проти надання права стейту Алясці в найближчих роках. Пілліон заявив, що вибори на Гаваях в 1954 році „принесли повну перемогу для Міжнародної Спілки Вантажників і комуністичної партії". Демократичний конґресмен Стюварт Л. Юдолл твердив, що Нюйоркський стейт має найбільше комуністів з усіх американських стейтів ,але це не значить, щоб сенатори з цього стейту не могли працювати в Сенаті. Конґресмен Пілліон з Нюйоркського стейту, заявив, що це зовсім інша справа. Також і демократичний конґресмен Джордж Г. Крістофер відкидав арґументи Пілліона. (У виборах на Гаваях в листопаді 1954 року, перемогли демократи, хоч там давніше більшість мали республіканці).

Американські літаки гнались за ворогом аж до Північної Кореї

Вашинґтон. — Державний департамент аж тепер повідомив, що 5 лютого ц. р. американські літаки, які збили були над морем два комуністичні літаки ,гнались за ворогом аж до території Північної Кореї. Правдоподібно, що цим американці хотіли показати ворогові, що кожний його напад буде відбитий при допомозі „гарячого переслідування". Про це повідомлено тепер, щоб підтримати обвинувачення корейських комуністів у тому ,що вони порушили умови. Американці внесли протест проти цього порушення до Невтральної Комісії ОН, в яку входять представники Швеції і Швайцарії та Польщі і Чехословаччини. Пресовий офіцер державного департаменту Генрі Снайдем заявив, що ЗДА розглядають пропозицію Швеції і Швайцарії скасувати цю Невтральну Контрольну Комісію, бо вона не може діяти так, як вимагає її статут, через те, що комуністична влада, при допомозі Польщі і Чехословаччини, перешкоджає в її роботі.

ЗДА поборюють не тільки нужду в світі, але й політичний хаос

Вашинґтон. — Адміністратор Закордонних Операцій, Гаролд Е. Стассен, на Сенатській Підкомісії Закордонних Справ заявив, що технічна допомога ЗДА переставляється з рятування недорозвинених країн від голоду на охорону тих країн від політичного хаосу. Американці мусять допомагати тепер країнам Далекого і Близького Сходу, Південній Азії та Африки, де треба вести боротьбу з комуністичною загрозою. Підкомісія Закордонних Справ вивчає питання допомоги закордонові, так званого Четвертого Пункту, яку зорганізував ще президент Труман, і яка мала б закінчитися 30 червня цього року. Стассен сказав, що ці країни вже не потребують харчової допомоги в такій мірі, як кілька років тому. Але ЗДА мусять допомагати й надалі цим країнам, щоб оберегти їх від політичного хаосу, який їм загрожує. Не досить — сказав Стассен — допомогти країні економічно, але треба допомогти їй також під виховним оглядом. Тепер багато студентів із тих країн студіюють у ЗДА, щоб згодом свої знання використовувати в своїх країнах. Американські університети й каледжі служать порадами університетам закордоном, як підвищити культурний рівень країн, які досі не мали можливости це зробити.

Державний департамент в обороні Гаваїв і Аляски

Вашинґтон. — Асистент державного секретаря Терстон Б. Мортон, зізнаючи на Сенатській Підкомісії Внутрішніх Справ, заявився за тим, щоб надати права стейту Гаваям і Алясці. Його становище в цій справі різниться від думок представників департаменту оборони і департаменту внутрішніх справ, які противляться тому, щоб Алясці надавати вже тепер права стейту. Представник державного департаменту заявив, що надання прав стейту цим обом територіям „дало б підтримку американській закордонній політиці і скріпило б становище ЗДА в міжнародних відносинах". Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявився за тим, щоб лише Гаваям надати право стейту, а Алясці ні, — бо цю велику і рідко заселену територію важко буде боронити. Комісія Внутрішніх Справ в Палаті Репрезентантів прийняла законопроєкт про надання прав стейту ЗДА обом територіям. Секретар внутрішніх справ Даґлес МекКей є за тим, що з майбутнього стейту Аляска виділити північну частину, яка залишалася б під військовим управлінням, що дбало б про її оборону.

Володимир Сушків складає $15 на залиценців в Европі, місто квітів на могилу бл. п. Анни Сушків.

ТАРЗАН, ч. 3421. Час їжі.

У північно-східній частині задушливого Конґа Тарзан відпочивав на хребті свого приятеля слона Тантора.

Король джунґлів зблизився до своєї батьківщини, повертаючи з Найробі, де... після рішучого пошукування, він знову посідав улюбленого медальйона, який колись був власністю його матері.

В животі мавполюдини кишки заграли з голоду марша, і вона скочила з Тантора, щоб шукати здобичі.